

Droga św. Jakuba – najpiękniejsza droga świata w Krakowie

2021-06-30

Prowadząca do grobu św. Jakuba Starszego Apostoła w Santiago de Compostela Droga św. Jakuba (Camino de Santiago) należy do najważniejszych, chrześcijańskich szlaków pielgrzymkowych. Jest to także (od 1987 r.) pierwszy Europejski Szlak Kulturowy.

W ostatnim dwudziestolecu najpiękniejsza droga świata – jak bardzo często określa się ten szlak pątniczy do Composteli – przeżywa ogromny rozwój. Na imponujący renesans tego średniowiecznego traktu pielgrzymkowego wpływ miało szereg czynników zarówno religijnych, jak i społeczno-ekonomicznych, kulturowych, a także politycznych. W 1993 i 2015 r. UNESCO wpisało Drogę św. Jakuba na terytorium Hiszpanii, a w 1998 r. na obszarze Francji na listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego. Do momentu wybuchu pandemii COVID-19 – w ciągu roku odcinkami Drogi św. Jakuba wędrowało każdego roku ponad 300 tys. osób – mieszkańcy ponad 180 krajów świata. Obecnie sieć Drogi św. Jakuba w Europie to ponad 80 tys. kilometrów oznakowanego szlaku.

W 2003 roku europejska sieć szlaków pielgrzymkowych do Santiago de Compostela dotarła do granicy niemiecko-polskiej w Görlitz – Zgorzelec. Od tego momentu grupa miłośników *Camino de Santiago* w Polsce i osób, które odbyły już pielgrzymkę do grobu św. Jakuba rozpoczęła prace nad wytyczeniem i oznakowaniem pierwszych polskich odcinków Drogi św. Jakuba. W kolejnych latach, w wielu regionach Polski powstawały inicjatywy oznakowania nowych odcinków *Camino de Santiago*. Finałem tych projektów jest imponująca obecnie liczba 36 oznakowanych polskich odcinków Drogi św. Jakuba, które łącznie tworzą sieć *Camino de Santiago* o długości ponad 7 100 km.

Polska sieć *Camino de Santiago* jest pomostem łączącym zachodnioeuropejską i wschodnioeuropejską sieć Drogi św. Jakuba. Droga św. Jakuba w Polsce łączy się bowiem z odcinkami Szlaku Jakubowego: w Rosji – w Obwodzie Kaliningradzkim (Pomorska Droga św. Jakuba – od polsko-rosyjskiego drogowego przejścia granicznego Gronowo – Mamonowo), na Litwie (*Droga Polska* – od polsko-litewskiego drogowego przejścia granicznego Ogrodniki – Lazdijai), na Ukrainie (Podkarpacka Droga św. Jakuba *Via Regia* – od polsko-ukraińskiego drogowego przejścia granicznego Medyka – Szeginie), w Słowacji (Beskidzka Droga św. Jakuba – od granicy polsko-słowackiej na Eliaszkówce), w Czechach (Beskidzka Droga św. Jakuba, Kłodzka Droga św. Jakuba i Nyska Droga św. Jakuba) oraz w Niemczech (Dolnośląska Droga św. Jakuba, Droga św. Jakuba *Via Regia*, Lubuska Droga św. Jakuba i Pomorska Droga św. Jakuba). Projektowanie, wytyczanie i oznakowanie polskich odcinków Drogi św. Jakuba jest przede wszystkim zasługą grup miłośników Drogi św. Jakuba, caminowiczów – tj. osób, które odbyły pielgrzymkę – wędrowkę do Composteli, członków Bractw św. Jakuba i Stowarzyszeń Jakubowych oraz duszpasterzy. Działania te były wspierane stopniowo przez władze samorządów terytorialnych – na szczeblu gminnym, powiatowym oraz wojewódzkim.

Polska sieć *Camino de Santiago* wyróżnia się w przestrzeni caminowej Europy licznymi ośrodkami kultu św. Jakuba. Obecnie w Polsce rejestruje się ponad 180 obiektów sakralnych pod wezwaniem św. Jakuba Starszego Apostoła. Polska, jako jedyny kraj na świecie może poszczycić się funkcjonowaniem 6 sanktuariów św. Jakuba funkcjonujących przy Drodze św. Jakuba. Są to sanktuaria w Jakubowie, Szczyrku, Lęborku, Więclawicach Starych, Małujowicach i Brzesku. Na

podkreślenie zasługuje także patronat św. Jakuba Starszego Apostoła nad miastami: Człuchów, Brzesko, Lębork, Olsztyn. Imię św. Jakuba nosi w Polsce również 14 ulic, cztery place, dwa ronda i dwie aleje.

Z kolei województwo małopolskie może poszczycić się ponad 650 km (stan na 1 czerwca 2021 r.) siecią odcinków *Camino de Santiago*. Pierwszy odcinek tego szlaku – Małopolską Drogę św. Jakuba oficjalnie otwarto w województwie małopolskim 25 października 2008 roku. W kolejnych latach oznakowano na terenie województwa małopolskiego odcinki Beskidzkiej Drogi św. Jakuba, Drogi św. Jakuba *Via Regia* oraz Miechowskiej Drogi św. Jakuba. Przez Kraków prowadzą dwa odcinki Drogi św. Jakuba – Małopolska i Droga św. Jakuba *Via Regia*.

Małopolska Droga św. Jakuba nawiązuje do średniowiecznego traktu prowadzącego doliną Wisły, z Lublina przez Sandomierz, Wiślicę do Krakowa. Trakt ten był jedną z odnóg tzw. ruskiego szlaku wiodącego z Polesia i Rusi do stolicy Korony oraz na Śląsk. *Małopolska Droga św. Jakuba* pokrywa się także z odcinkiem średniowiecznego traktu handlowego, który łączył Polskę z Litwą. Jego początki sięgają roku 1386, kiedy to Władysław Jagiełło udał się z Wilna do Krakowa, by objąć koronę polską. W przeszłości drogą tą, którą nazywano Traktem Jagiellońskim, podążały orszaki królewskie, urzędnicy, rycerze, kupcy, uczeni, ale także pielgrzymi.

Najważniejsze znaczenie w wytyczeniu głównych punktów Małopolskiej Drogi św. Jakuba miało rozmieszczenie kościołów św. Jakuba Starszego Apostoła. Przeprowadzone przez historyków badania wykazały, że w XVI w. na terenie ówczesnej diecezji krakowskiej znajdowało się 28 kościołów pw. św. Jakuba Starszego Apostoła, z czego 18 na lewym brzegu Wisły. W szerokim pasie między Krakowem a Sandomierzem znajduje się 12 z tych świątyń. Niewielkie odległości pomiędzy miejscowościami z kościołami parafialnymi pw. św. Jakuba Starszego Apostoła, położonymi na wyraźnej linii ciągłej od Sandomierza przez Kotuszów, Szczaworyż, Probołowice, Pałecznice, Niegardów, Więclawice Stare, Kazimierz, Sankę, Palczowice do Bestwiny, według historyków przemawiają za istnieniem w średniowieczu w Małopolsce szlaku pątniczego do grobu św. Jakuba Starszego Apostoła w Santiago de Compostela. Mediewiści podkreślają, że świątynie św. Jakuba położone przy tym szlaku mogły pełnić rangę kościołów stacyjnych. Ich usytuowanie w bliskiej odległości od siebie (nieprzekraczającej 30 km na odcinku Sandomierz - Kraków) umożliwiało przejście kolejnych odcinków drogi w ciągu jednego dnia.

Małopolska Droga św. Jakuba została oznakowana tradycyjnym symbolem muszli św. Jakuba stosowanym na *Camino de Santiago* m.in. w Hiszpanii, Francji, Portugalii, Niemczech, Austrii i Szwajcarii oraz żółtymi strzałkami. Na trasie ustawiono także kilkadziesiąt betonowych drogowskazów z jakubowymi muszlami (wzorowane również na hiszpańskich drogowskazach).

Długość *Małopolskiej Drogi św. Jakuba* od kościoła p.w. św. Jakuba w Sandomierzu do sanktuarium pw. św. Jakuba w Szczyrku wynosi 319 km. Na szlaku znajduje się dziesięć kościołów pod wezwaniem Apostoła: w Sandomierzu, Kotuszowie, Szczaworyżu, Probołowicach, Pałeczniczy, Niegardowie, Więclawicach Starych, Sance, Palczowicach oraz w Szczyrku.

W granicach administracyjnych miasta Krakowa *Małopolska Droga św. Jakuba* łączy się z *Drogą św. Jakuba „Via Regia”*, która prowadzi ze Lwowa przez Medykę do Zgorzelca (957 km). Przedłużeniem *Małopolskiej Drogi św. Jakuba* w kierunku północno-wschodnim jest z kolei

**Magiczny
Kraków**

Lubelska Droga św. Jakuba – szlak wiodący z Lublina do Sandomierza (136 km).

Polskie odcinki Camino de Santiago na trwałe wpisały się już w europejską sieć Camino de Santiago. Z każdym rokiem wzrasta liczba osób, którzy decydują się indywidualnie bądź też w niewielkich grupach pielgrzymować tym "muszelkowym szlakiem".

Jako mieszkańcy królewskiego miasta Krakowa mamy możliwość wędrówki Drogą św. Jakuba zgodnie z średniowieczną tradycją, a więc z progu własnego domu – wybierając albo odcinek Małopolskiej Drogi św. Jakuba prowadzący do granicy polsko-czeskiej lub Drogę św. Jakuba *Via Regia*, która w Zgorzelcu łączy się z niemiecką siecią Camino de Santiago. Szczególnym impulsem do wyjścia na ten wyjątkowy szlak jest obchodzony w bieżącym i kolejnym roku tzw. Rok Święty Compostelański (*Año Santo Compostelano*). Rok ten ogłasza się w Santiago de Compostela, gdy 25 lipca tj. wspomnienie męczeństwa św. Jakuba, przypada w niedzielę. Świętuje się go zatem co 6 – 5 – 6 – 11 lat; jest to uwarunkowane rytmem lat przestępnych. Obecny Rok Święty Compostelański jest 120. od czasu ustanowienia tej tradycji przez papieża Kaliksta II w 1122 r. Ze względu na pandemię COVID-19 papież Franciszek przedłużył obchody tego jubileuszu o następny 2022 rok.

Autor:

dr Franciszek Mróz

Instytut Geografii Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie
Archicofradía Universal del Apóstol Santiago
Bractwo św. Jakuba w Więclawicach Starych